

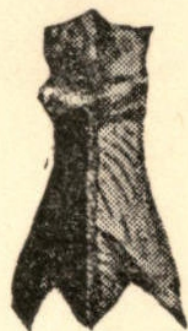
1
21

Αγγελική
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ποσειδών
ΑΘΗΝΩΝ

500

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ποσειδάωνος Παιδαγωγική
σχολή Ν. Κ.

ΟΔΙΓΑ ΤΙΝΑ

ΚΑΤΑ ΡΟΪΔΟΥ

ΥΠΟ

Ν. Κ. * * * *

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀγοράσας καὶ ἐγὼ τοὺς ἀντὶ δύο δεκάρων πωλουμένους λόγους τοῦ γνωστοῦ ἐπὶ εὐφυολογία καὶ σκώμματι κ. Ῥοΐδου, ἐν οἷς οὗτος ἀνά πᾶν βῆμα ἀναμιγνύων χαριεστάτα τὰ πράσα καὶ τοὺς ἀμανίτας μὲ τὴν καλαισθησίαν καὶ τὴν ποίησιν ἀποφαίνεται γνώμην περὶ συγχρόνου ποιήσεως ἐν γένει, ἰδίως δὲ περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι, ἀγοράσας, λέγω, καὶ ἀναγνοὺς αὐτοὺς ἐνόησα, ὡς νομίζω, ὅτι περιστρέφονται κυρίως περὶ τὰ ἐξῆς τρία.

α'. Ὅτι ἔνεκα τῆς ἀμουσίας τῶν χρόνων ἐν οἷς ζῶμεν δὲν ὑπάρχει τὴν σήμερον ποίησις ἀξία λόγου ἐν Ἑλλάδι.

β'. Ὅτι ὁ ποιητὴς δὲν ἀρκεῖ νὰ γεννηθῆ μέγας, ἤτοι ἐξόχου ποιητικῆς φύσεως ἀνὴρ, ἀλλὰ δεόν νὰ γεννηθῆ καὶ νὰ διαβιώσῃ ἐντὸς ποιητικῆς ἀτμοσφαιρας, ὡς λέγει, ἐννοῶν βέβαια διὰ τῆς λέξεως ἀτμοσφαιρας τὴν κοινωνίαν καὶ τὰς περιστάσεις.

γ'. Ὅτι ὁ αἰὼν ἐν ᾧ ζῶμεν εἶναι αἰὼν ἀθρησκείας καὶ δὴ καὶ ὕλισμοῦ καὶ ἀθεΐας, αἰὼν πεζότατος καὶ διὰ τοῦτο ἥκιστα πρόσφορος εἰς ποιητικὰς ἐμπνεύσεις.

Τοὺς δὲ λόγους τούτους ἐνισχύει δι' ὀρμηθοῦ χωρίων ἐκ τῶν μεγαλωνύμων καὶ ἀβάτων σοφῶν τῆς Γερμανίας, καὶ ἄλλων, τοὺς ὁποίους ὅλους αὐτός, ὡς φαίνεται, διέβη à gué πέρα πέρα, Δηλίου κολυμβητοῦ ὑπέρτερον ἀναδείξας ἑαυτόν.

Τώρα ἐγὼ ὡς φίλος τῆς νεκρᾶς μούσης τῆς πατρίδος ἀφ' ἐνός, καὶ ὡς χριστιανὸς ἀπλοϊκὸς καὶ σταυροκοπούμενος ἀφ' ἐτέρου ἠγανάκτησα, καὶ πολὺ ἐπεθύμησα νὰ ἠδυνάμην ν' ἀναιρέσω τοὺς ἰσχυρισμούς του, ἀλλὰ τίς τολμᾷ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν «μικρὸν μὲν δέμας ἀλλὰ μαχητὴν» Ῥοῖδην; καὶ ὅμως, εἶπον, ἄς κάμω τοῦλάχιστον κατὰ δύναμιν τὸ χρέος μου καὶ ὅτι βρέξῃ ἄς καταϊθάσῃ.

Fais ce que tu dois, advienne ce qui pourra.

Πρῶτον λοιπὸν ἐὰν ὁ λαὸς, ἢ καὶ ἡ νεολαία τῆς Ἑλλάδος εἶναι τόσον πεζὴ καὶ ἄμουσος πρὸς τί αἰ τόσον συχνὰ καὶ πυκνὰ ἀναρριχήσεις ἐπὶ τὸν Παρνασσὸν ὥσει ἐπρόκειτο νὰ κυριεύσωσιν ἐξ ἐφόδου τὴν Πλεῦναν; εἰς τί δὲ ἀποδοτέον τὰς τόσας ἐκδόσεις καὶ ἀνατυπώσεις τῶν ποιητῶν μας, εἰς τί δὲ καὶ τινὰς μεταφράσεις τινῶν ἐξ αὐτῶν εἰς ξένας γλώσσας; ἴσως ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν περιέργειαν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων ξένων; Ἀμφιβάλλω. Ἀλλὰ καὶ αὐτός ὁ ἐπικριτὴς, λησμονῶν τὰ εἰρημένα καὶ ἀντιφάσκων πρὸς ἑαυτὸν δὲν παραδέχεται ὡς καλοὺς ποιητὰς τὸν Βιλαρᾶν, τὸν Χριστόπουλον, τὸν Σολωμὸν, τὸν Βαλαωρίτην, τὸν Ἀχιλέα Παράσχον καὶ εἴ τινα ἄλλον; Μήπως οὗτοι ἐγεννήθησαν καὶ ἔζησαν ἐν τοῖς μυθικοῖς καὶ ἠρωϊκοῖς χρόνοις τῆς Ἑλλάδος; Ἄλλ' ἴσως οὗτοι μόνον ἠτύχησαν νὰ «εὕρωσι χάριν ἐνώπιον» τοῦ νέου μας Ἀριστάρχου, καὶ τοῦτο ἴσως μόνον διότι αὐτοὶ προὔτιμησαν τὸ χυδαῖον ἰδίωμα, οὗτινος φαίνεται θιασώτης· ἀλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἦ ἀντιφάσκει, καὶ μάλιστα διττῶς, διότι αὐτός οὗτος ἐνῶ τοὺς καθαρῶντας ποιητὰς σκώπτει, ὡς μὴ ἔχων συνείδησιν τῶν πράξεών του, αἰείποτε ἐν τῇ καθαρουσίῃ ξυνέγραψε. Ἀλλὰ τῷ συγγραφοῦμεν τοῦτο, ἀρκεῖ μόνον νὰ μᾶς εἴπη φανερὰ τί θέλει, καὶ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ δημώδης διάλεκτος εἶναι χαριεστέρα καὶ τελειω-

τέρα τῆς καθαρευούσης, καὶ καταλληλοτέρα πρὸς ἔκφρασιν λεπ-
πτῶν καὶ ὑψηλῶν ἐννοιῶν ποιήσεως καὶ φιλοσοφίας, καὶ τότε
κλίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν θὰ τῷ ὁμολογήσωμεν χά-
ριτας. Προκειμένου ὅμως περὶ ποιήσεως καὶ περὶ παντὸς πράγ-
ματος ἢ προσώπου, φρονοῦμεν ὅτι τὸ περίβλημα οὔτε αὐξάνει
οὔτε ἐλαττώνει τὴν ἐνυπάρχουσαν ἀξίαν· *I' habit ne fait pas le
moine*. Πραδείγματος χάριν οὔτε ἂν ὁ τυχὼν Μανιάτης ἢ Με-
λιταῖος ἀχθοφόρος περιεβάλλετο τὸν κομψὸν καὶ fashionable
ἱματισμὸν τοῦ Ῥοῖδου θὰ καθίστατο *an accomplished gentleman*
ὡς αὐτὸς, οὔτε ἀντιστρόφως ἂν ὁ κύριος οὗτος ἐνεδύετο ὡς
ἀχθοφόρος θὰ ἐστερεῖτο τὰ ὀξέα βέλη τῆς σατυρικῆς ἢ Ἀσμοδαϊ-
κῆς φρέτρας του καὶ τὴν τοῦ ἐπικριτοῦ ὀξυδέρκειάν του. Διὸ
ἴσως τινὰ ἐκ τῶν ἀπαρεσκόντων αὐτῷ ποιημάτων τρεπόμενα
ἐπὶ τὸ χυδαϊκώτερον δύναται τις νὰ ἐλπίσῃ ὅτι θὰ ἤρρεσκον καὶ
εἰς τὴν εὐγενεῖάν του.

Οὐδεὶς ἀρνεῖται νομίζω τὴν ἀξίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀναφερο-
μένων ὡς ποιητῶν, μάλιστα δὲ προσθέτω ὅτι ἕνια ἐκ τῶν μνη-
μοσύνων τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου καὶ οἱ Νεκροὶ τοῦ
Φαλήρου, καὶ ὁ Κανάρης τοῦ Ἀχιλ. Παράσχου ἀνατυπούμενα
κατὰ μυριάδας καὶ διανεμόμενα εἰς τὸν στρατὸν καὶ τὸν λαὸν
ὑπὸ τινος πολυταλάντου ὁμογενοῦς θὰ ἦσαν ἀληθὲς εὐεργέ-
τημα· ἀλλὰ πρέπει διὰ τοῦτο νὰ παρορῶμεν τὰς ἀρετὰς, τοὺς
μαργαρίτας τῆς λοιπῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως; Διὰ τί νὰ ἤμεθα
τόσον ἄδικοι; *We must give even the divil his due*, λέγουσιν
οἱ Ἀγγλοὶ, ἤτοι πρέπει καὶ εἰς τὸν διάβολον ν' ἀποδίδωμεν τὸ
ὀφειλόμενον αὐτῷ· ὅθεν καὶ διάβολος ἂν ἦτο ὁ κ. Ἀγγελος Βλά-
θὰ ὠμολόγουν ὅτι ἕνια ἐκ τῶν λυρικῶν αὐτοῦ εἰσι κάλλιστα,
οἷον π. χ. τὸ ποίημα ἢ ἀηδῶν καὶ τὸ ἴον εἶναι ἀρμονικώτατον
καὶ γλυκύτατον, καὶ ὅτι αἱ κωμωδίαὶ του κατὰ τὴν πλοκὴν,
τὴν χάριν καὶ τὴν εὐφυΐαν ἀμιλλῶνται πρὸς τὰς καλλίστας τῶν
συγχρόνων εὐρωπαϊῶν, ὁ δὲ Ἀντωνιάδης καὶ Τοῦρκος ἐάν ἦτο
θὰ ἀπῆτει παρ' ἡμῶν δίκαιον φόρον ἐπαίνου διὰ τὴν Κρητηίδα,
τὸν Κατσαντώνην, τὸν Κρίσπον, τὴν κατάραν τῆς Μάνας, τὸν
Τοκογλύφον ψηφοθήραν καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἀξιόλογα ἔργα του.

Ὁ δὲ Ἀρείων τοῦ Ῥαγκάβη, ὁ τοῦ «Κουτρούλη Γάμος», τοῦ αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν νῆσον Ὑδραν ᾠδὴ τοῦ Ἀλεξ. Σούτσου, καὶ αἱ σάτυ-
ραὶ του, τὸ Μεσολόγγιον, οἱ Ἀρματωλοὶ καὶ Κλέφται, τῆς Γρα-
βιάς τὸ Χάνι, τὸ ἐλεγείον εἰς Γεώργιον Σίαν, ὁ Βοριάς ποῦ τ'
ἀρνάκια παγώνει, καὶ ἄλλα τοῦ Ζαλακώστα, τοῦ Ταντάλιδου,
τοῦ Προβελεγγίου, τὸ «Ἐργάζου» τὸ θλιβερόν ἐκεῖνο καὶ κύ-
κνειον ἄσμα τοῦ Βασιλειάδου, καὶ ἄλλων οὐκ ὀλίγα, σὰς φαίνον-
ται ἀνεμώλια ; εὐφήμεὶ ὦ ἄνερ· Ὅρα μὴ πάσχεις καὶ σὺ ὑπὸ
ἀνορεξιάς ἢ σπληνός, ἢ ἄλλως ὑπὸ τῆς νόσου τοῦ αἰῶνος, περὶ
ῆς τοσοῦτος λόγος γίνεται ἐν ταῖς διατριβαῖς σου. Ἴσως ὅμως
ἀγανακτεῖς καὶ δυσανασχετεῖς διὰ τί ἡ πατρὶς δὲν παρήγαγεν
ἀκόμη πρωτοβαθμίους ποιητάς, λησμονῶν ὅποσον εἶναι ἀρτιγενῆς
καὶ ἀρτισύστατος. *Rome n'a pas été bâtie en un seul jour* ἦτοι
μ' ἐν πῆδημα δὲν δύνασαι ν' ἀναβῆς ἐπὶ τὴν κορυφὴν ὑψηλοῦ
δένδρου. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς οἱ βρο-
τοὶ τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν τῶν πάλαι ἀθανάτων τοῦ Ὀ-
λύμπου, δὲν πρέπει νὰ καταδεχώμεθα νὰ πίνωμεν γενναῖον ῥη-
τινίτην ἢ Κηφισαῖον, μηδὲ νὰ τρώγωμεν πιλάφι ἢ παντεσπάνιον ;
Καὶ ποῦ τῆς γῆς, Κύριε Ποῦδη, εὐρηνται τὴν σήμερον οἱ πρω-
τοβάθμιοι ὡς σὺ τοὺς ἐννοεῖς ; Οὐδαμοῦ θὰ μᾶς εἴπῃς, βεβαίως·
ἐπομένως δὲ οὐδ' ἐν Ἑλλάδι, *quod erat demonstrandum* ἄρα «Σίγη-
σον Ὅρφευ, ῥίψον Ἐρμῆ τὴν λύραν.» Ἐὰν διὰ τὸν λόγον τοῦτον
εἰῶμεν χαίρειν τῇ ποιήσει ἐν ἀπελπισία, θὰ ἐποιοῦμεν ὡς ἀπει-
ρόκαλος καὶ μωρὸς ἄνθρωπος, ὅστις ἔχων κῆπον πλήρη εὐόσμων
καὶ ποικίλων ἀνθέων καὶ εὐθαλῶν μὲν ἀλλὰ μετρίου μεγέθους
δένδρων, μὴ ἔχων ὅμως ἐν αὐτῷ καὶ οὐρανομήκεις δρυς καὶ πλα-
τάνους, ἤθελεν ἐν τῇ ἀγανακτήσει καὶ ὑπερηφανείᾳ του ἐκριζώ-
σει τὰ πάντα.

Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου δύο μόνον κορυφαῖοι ποιηταὶ ἐγεν-
νήθησαν· ὁ Ὅμηρος καὶ Σακσπεῖρος (*Shakspeare*, ὅπερ σημαί-
νει δορύπαλτος). Διότι ἐκ τῶν ἐπικῶν ὁ μὲν Βιργίλιος σχεδὸν
ἀντέγραψε τὸν Ὅμηρον, ὁ δὲ Τάσσος μᾶλλον ἢ ἥττον ἐμιμήθη
καὶ αὐτὸς ἀμφοτέρους μετὰ τινος μεσαιωνικοῦ ἐπιχρίσματος.
Ὁ δὲ κατὰ τινὰς μέγας καὶ πολὺς Δάντης, ὃν ὁ κ. Ποῦδης

φαίνεται θεοποιῶν, ἴσως μὲν εἶναι ὄντως μέγας, ἀλλὰ ποιητὴς ὃν πρέπει νὰ σπουδάζῃ τις ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς Κινεζικὸν ἀλφάβητον διὰ νὰ τὸν ἐννοήσῃ κατὰ βάθος, ὅς χαίρεται τὴν ποιήσιν του τὴν ἀλλόκοτον μετὰ τῶν λατρευτῶν του. Ἄλλως τε, καθ' ἡμᾶς τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι, ἀφαιρουμένων ὀλιγίστων ἐπεισοδίων του, οἷον τὸ τῆς Φραγκίσκας καὶ τὸ τοῦ Οὐγολίνου, τί ἄλλο μένει ἢ πεζολογία καὶ τερατολογία; Ἡμεῖς ἀντὶ τούτου προτιμῶμεν τὸν Μίλτωνα, ὃν ὁ δεινὸς ἐπικριτὴς Ῥοῦθης τολμᾷ ν' ἀποκαλέσῃ Πουρατικὸν πεζολόγον. Αἰνότητε, Ῥοῦθη, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες! Ἀνέγνωσ ποτὲ Ἀγγλιστὶ τὸ πρῶτον, πέμπτον καὶ ἕκτον ἄσμη τοῦ **Paradise Lost**! Τί ἄρα δύνασαι ν' ἀντιτάξῃς τούτοις ἰσάξιον ἐκ τοῦ **Inferno** σου;

Ἐκ δὲ τῶν δραματικῶν οἱ τε ἀρχαῖοι καὶ οἱ νεώτεροι ὑπερτεροῦσι μὲν τοῦ Σακκσπεῖρου κατὰ τὴν γλαφυρότητα καὶ τὸ ἐντεχνον τῆς πλοκῆς ἐνίοτε, καὶ τὴν ἀρμονίαν τῶν μερῶν, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν ἐξεικόνισέ ποτε τόσον πιστῶς καὶ ζωηρῶς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, οὐδεὶς ἔφθασέ ποτε εἰς τοσοῦτον ὕψος ὅσον ὁ Σακκσπεῖρος, οὔτινος αἱ αἰφνίδιαι ἐκλάμψεις τῆς μεγαλοφυΐας θαμβοῦσι καὶ ἐκπλήττουσι τοὺς πάντας.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ μέγας (ἢ κατὰ Ῥοῦθην *μεγάλος*) ποιητὴς εἶναι προῖόν τῆς γῆς ἐκ τῶν σπανιστάτων, πρέπει διὰ τοῦτο σταυρώσαντες τὰς χεῖρας, νὰ ὁμώσωμεν «μὴ ἄψεσθαι ὕδατος πρὶν ἢ μάθωμεν κολυμβᾶν;» ἢ πρέπει νὰ εἴπῃ τις προφήτης, εἰς τὸ οὖς τοῦ μέλλοντος ποιητοῦ ὅτι ἐγεννήθη μέγας ποιητὴς (ὡς ὁ κ. Ῥοῦθης μέγας κριτικὸς, καὶ ὁ Savarin μέγας μάγειρος) πρὶν ἢ τολμήσῃ ποτὲ νὰ ποιήσῃ τὸν ἐλάχιστον στίχον; ἢ ὡς οἱ Κουάκεροι ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν περιμένουσι τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νὰ περιμεινῇ ν' ἀκούσῃ μυστικὴν τινα φωνὴν οὐρανόθεν.

Δεύτερον ἐξάγομεν ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ ὅτι δέον ὁ ποιητὴς νὰ γεννηθῇ ἐντὸς ποιητικῆς ἀτμοσφαίρας. Πότε ἄρα ἀνεκάλυψεν ἡ χημεῖα τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀτμοσφαίρας; ποία εἶναι ἡ ἀναλογία τοῦ ὄξυγάνου, τοῦ ἀζώτου καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐν αὐτῇ; Ἄλλ' ὡς ἤδη ἐρρέθη ὁ κριτικὸς ἐνταῦθα ὁμιλεῖ μεταφο-

ρικῶς· ἐννοεῖ δὲ περιστάσεις, καιροὺς, κοινωνικὴν κατάστασιν δηλαδὴ κατάστασιν νηπιώδους ἀμαθείας καὶ δεισιδαιμονίας, ὁμοίαν τῇ των μυθικῶν καὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος ἢ τῶν ἱπποτικῶν χρόνων τοῦ μεσαιῶνος. Λοιπὸν ὁ Βύρων ὁ Γαίτης, ὁ Λαμαρτίνος, ὁ Οὐγῶ, ὁ Musset, καὶ ἄλλοι ζήσαντες καὶ ζῶντες ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς πεζότητος (ὡς λέγει καὶ θέλει) δὲν εἶναι ποιηταί; Ἄν δὲν μὲ ἀπατάῃ ἡ μνήμη νομίζω ὅτι ἤδη ὠμολόγησας τινὰς ἐξ αὐτῶν εἶναι τοιούτους ὅπως δήποτε, φάσκων ὅμως καὶ ἀντιφάσκων. Ἐγὼ δὲ ὁ ἐλάχιστος, συμφωνῶν μετὰ σοῦ τοῦ μεγάλου, περὶ τοῦ ὅτι εἶναι ποιηταί οἱ ῥηθέντες, προσθέτω ὅτι ἐπειδὴ ἡ ποίησις εἶναι προϊόν ζωηρᾶς καὶ γονίμου φαντασίας, καὶ λίαν εὐαισθήτου καρδίας, ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ἄνθρωπος φανταζόμενος, αἰσθανόμενος καὶ ποθῶν τι δικαῶς, θὰ ὑπάρχη καὶ ποίησις, ἀδιάφορον ὑπὸ ποίαν μορφήν. Ἴσως τοῦ λοιποῦ κατέστη ἀδύνατος ἡ ἐπικὴ ποίησις, διότι ἀντικατέστησεν αὐτὴν τὸ μυθιστόρημα, ἡ λυρική ὅμως, καὶ ἡ δραματικὴ ποίησις μόνον μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους θὰ συναποθάνωσιν. Διότι ἡ μὲν λυρική ποίησις εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τῆς μουσικῆς, ὁ δὲ ἄνθρωπος οὐδέποτε θὰ παύσῃ τοῦ ν' ἄδῃ, τὸ δὲ θέατρον οὔτε κατηργήθη ἀκόμη οὔτε θὰ καταργηθῇ ποτε, κατ' εὐτυχίαν τούλάχιστον τοῦ κ. Ρ. καὶ ἄλλων φίλων τῶν Φαληρικῶν τέρψεων.

Τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον, ἐπειδὴ (κατὰ Ροῦδὴν, ἐννοεῖται) ὁ αἰὼν οὗτος νοσεῖ νόσον ὑλισμοῦ καὶ παντελοῦς καὶ γενικῆς ἀθρησκείας, διὰ τοῦτο ἀκόμη καθίσταται ἡ ποίησις ἀδύνατος· ἀλλ' εἶδομεν ἤδη ὅτι κατὰ τὴν ἀντιφατικὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ ὑπάρχει ποίησις ἔτι καὶ σήμερον.

Ἡ φιλοσοφία διετέλεσεν ἀνέκαθεν διηρημένη εἰς ὀπαδοὺς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης· τοῦτο ὅμως οὐδέποτε ἐκώλυσε τὴν ποίησιν τοῦ ν' ἀκμάζῃ, ἀφ' οὔ ἠδυνήθη καὶ αὐτὸς ὁ Musset, καί-τοι ἄθρησκος ἐν τῷ νῦν ἀθρησκοτάτῳ αἰῶνι, νὰ ᾔναι ποιητής· τὴν δὲ γενικὴν καὶ ἀπόλυτον ἀθρησκείαν ἢ ἔστω καὶ θρησκευτικὴν ἀδιχορομίαν τῶν ἀνθρώπων πρέπει ἄρα νὰ παραδεχθῶμεν; φαίνεται ὅτι ὁ κ. Ρ. ἐν εἶδει Ἀσμοδίου ἐμφωλεύων εἰς τὰ μυ-

χαίτατα τῆς διανοίας καὶ καρδίας τῶν ἀνθρώπων γινώσκει ἀπάντων τὰ φρονήματα καὶ αἰσθήματα. Κατηγορῶν δὲ τοιαύτης ἀδιαφορίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνατολικοῦ κλήρου ἄρα, κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν δὲν λογαριάζει ἄνευ τοῦ ξενοδόχου του; Εἰ οὕτως ἔχει πρὸς τίς αἱ ἐκκλησίαι καὶ αἱ θεολογικαὶ σχολαί; διὰ νὰ δαπανῶνται χρήματα ματαίως; Ἐπιδεικνύμενος δὲ οὕτω τὴν ἀσέβειάν του, ὡς τὸ τελικὸν δῆθεν ἐξαγόμενον τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας, εἰς τὴν ἀρτιπαγῆ ἡμῶν κοινωνίαν καὶ πρὸς ἔθνος χύσαν ποταμούςσ αἱμάτων ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, ὑπὲρ τῆς πίστεως ἐκείνης ἣτις συγκρατεῖ, θερμαίνει καὶ ζωογονεῖ τὰ διεσπαρμένα μέλη τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, νῦν ὅτε ἀνάγκην ἀπόλυτον ἔχομεν τοῦ νὰ συσφιγξώμεν παντὶ σθένει τοὺς συνδέοντας τὸ πανελλήνιον δεσμούςσ, τί ἄλλο πράττει ἢ αὐτόχρημα ἔργον Ἐφιάλτου; Ἐὰν ἀπατώμεθα εἰς τὰς κρίσεις ἡμῶν ταύτας αἰτοῦμεν συγγνώμην παρὰ πάντων τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν, καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ ὡς ἀπὸ τρίποδος ἀποφαινομένου Ροῦδου περὶ καλαισθησίας, περὶ ποιήσεως, περὶ τῆς θρησκευτικῆς καταστάσεως τῆς οἰκουμένης καὶ περὶ μαγείρων ἐνὶ δὲ λόγῳ de omnibus rebus et de aliis quibusdam ἄλλο θμῶσ γελωτοποιός καὶ ἄλλο ἔμφρων καὶ ἐμβριθῆς ἐπικριτής.

